

**Oponentský posudek diplomové práce Gabriely Kloudové „Adaptace vojenských pilotů nadzvukových letadel na stresovou zátěž“
Univerzita Karlova v Praze. Filozofická fakulta. Praha 2014.**

Autorka ve své práci přibližuje problematiku vztahu stresu a výkonu profese u vojenských pilotů nadzvukových letadel.

Teoretická část se zaměřuje zejména na vymezení základních pojmů jako je stres a jeho komplexnější pojetí. Zajímavě jsou zde zpracovány kapitoly o zvládnání stresu a metody objektivizace zátěže. Autorka tuto problematiku zasazuje do širšího kontextu letové činnosti a práce vojenských pilotů zejména. Ráda bych ocenila přehledné zpracování metod, které se vztahují k měření stresu. Nosná je i analýza vlastní letové činnosti s podrobným zkoumáním stresorů a krizových situací. Stručné avšak hutné je i shrnutí psychologické přípravy pilotů.

Empirická část – zde označena jako praktická – se pokouší výzkumně ověřit předpoklady o vztahu mezi stresem a vlastním výkonem letové činnosti (s využitím možností letového simulátoru). Autorka se zaměřuje na identifikaci stresových situací v průběhu simulované bojové mise. Velmi vhodně zde kombinuje subjektivní hodnocení pilotů a osobnostní dotazník, doplněné o fyziologické údaje s expertním hodnocením úspěšnosti mise. Zkoumaný vzorek je sice malý (7 mužů), obecně však představuje 1/3 jinak těžko dostupné profesní skupiny. V práci jsou adekvátně využity náročné vyhodnocovací metody (včetně položkové analýzy). Kvalitní diskuse podtrhuje autorčino uvědomění si limitů a možných alternativních vysvětlení výzkumných závěrů.

Jazyk práce je hutný a čtivý, jen příležitostně kazí dojem drobné jazykové lapy v koncovkách. Podklad výzkumu představuje nesmírně obsáhlá literatura, u přímých citací však na několika místech chybí údaj o stránkách. Nejsem si rovněž jista, zda autorka zvolila zcela šťastně formulaci pojmu stresová zátěž (stress workload), a zacházení s pojmem vliv (např. stresu na výkon) se mi jeví poněkud benevolentní. Zde se patrně jedná spíše o vzájemnou korespondenci proměnných než kauzalitu.

Závěrem přes dílčí připomínky plně doporučuji, aby se předložená diplomová práce stala předmětem obhajoby na katedře psychologie FF UK; navrhuji hodnocení mezi výborně a velmi dobře v závislosti na průběhu ústní obhajoby.